

Smjernice

o određenim aspektima zahtjeva Direktive MiFID II u pogledu primitaka od rada

Sadržaj

I. Područje primjene	2
II. Zakonodavni referentni dokumenti, pokrate i definicije	3
III. Svrha.....	5
IV. Obveze usklađivanja i izvješćivanja.....	6
V. Smjernice o određenim aspektima zahtjeva Direktive MiFID II u pogledu primitaka od rada 7	
VI. Prilog – Ilustrativni primjeri politika i praksi primitaka od rada koje stvaraju sukobe kojima bi moglo biti teško upravljati.....	16
VII. Korelacijska tablica za usporedbu novog nacrtu smjernica i smjernica iz 2013.....	19

I. Područje primjene

Tko?

1. Ove se smjernice primjenjuju na nadležna tijela i društva.

Što?

2. Ove se smjernice primjenjuju u odnosu na zahtjeve u pogledu primitaka od rada utvrđene u članku 27. Delegirane uredbe MiFID II, kao i, s jedne strane, u odnosu na zahtjeve u pogledu sukoba interesa utvrđene u članku 16. stavku 3. i članku 23. Direktive MiFID II te u članku 34. Delegirane uredbe MiFID II u području primitaka od rada; te s druge strane, u odnosu na pravila poslovanja utvrđena u članku 24. stavcima 1. i 10. Direktive MiFID II. Osim toga, u ovim se smjernicama pojašnjava primjena zahtjeva u pogledu upravljanja u području primitaka od rada, na temelju članka 9. stavka 3. Direktive MiFID II.

Kada?

3. Ove se smjernice počinju primjenjivati šest mjeseci nakon datuma objave smjernica na mrežnom mjestu ESMA-e na svim službenim jezicima EU-a.
4. Smjernice o politikama i praksama primitaka od rada (MiFID)¹ izdane u skladu s Direktivom MiFID I prestaju se primjenjivati na isti datum.

¹ ESMA/2023/606.

II. Zakonodavni referentni dokumenti, pokrate i definicije

Zakonodavni referentni dokumenti

CRR		Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 ²
Delegirana uredba MiFID II	uredba	Delegirana uredba (EU) 2017/565 od 25. travnja 2016. o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s organizacijskim zahtjevima i uvjetima poslovanja investicijskih društava te izrazima definiranim za potrebe te Direktive
Direktiva o fondovima UCITS	o UCITS	Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS)
Direktiva MiFID II		Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU ³
Direktiva o UAIF-ovima		Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 ⁴
Uredba o ESMA-i		Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ ⁵

Pokrate

ESMA	Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala
EU	Europska unija

² SL L 176, 27.6.2013., str. 1. – 337.

³ SL L 173, 12.6.2014., str. 349.

⁴ SL L 174, 1.7.2011., str. 1. – 73.

⁵ SL L 331, 15.12.2010., str. 84.

Definicije

5. Ako nije drugačije navedeno, pojmovi upotrijebljeni u Direktivi MiFID II i Delegiranoj uredbi MiFID II imaju isto značenje i u ovim smjernicama.
6. Osim toga, za potrebe ovih smjernica primjenjuju se sljedeće definicije:

društva	investicijska društva (definirana člankom 4. stavkom 1. točkom 1. Direktive MiFID II), kreditne institucije (definirane člankom 4. stavkom 1. točkom 1. CRR-a) kada pružaju investicijske usluge i aktivnosti u smislu članka 4. stavka 1. točke 2. Direktive MiFID II, investicijska društva i kreditne institucije kada prodaju strukturirane depozite klijentima ili savjetuju klijente o strukturiranim depozitima, društva koja upravljaju subjektima za zajedničko ulaganje u prenosive vrijednosne papire (UCITS-ima) i vanjske upravitelje alternativnih investicijskih fondova (UAIF-ove) (definirane člankom 5. stavkom 1. točkom (a) Direktive o UAIF-ovima) kada pružaju investicijske usluge ili dodatne usluge popisane u članku 6. stavku 3. Direktive o UCITS-ima i članku 6. stavku 4. Direktive o UAIF-ovima)
kvantitativni kriteriji	prvenstveno brojčani ili financijski podatci koji se upotrebljavaju za određivanje primitaka od rada relevantne osobe (npr. vrijednost prodanih instrumenata, prodajni volumeni, utvrđivanje ciljeva prodaje ili novih klijenata itd.)
kvalitativni kriteriji	prvenstveno kriteriji koji nisu kvantitativni kriteriji. To se također može odnositi na brojčane ili financijske podatke koji se upotrebljavaju za procjenu uspješnosti relevantne osobe i/ili usluge pružene klijentu, npr. povrata klijentova ulaganja, vrlo niskog broja žalbi tijekom dužeg razdoblja itd.

III. Svrha

7. Ove se smjernice temelje na članku 16. stavku 1. Uredbe o ESMA-i. Svrha je ovih smjernica osigurati zajedničku, usklađenu i dosljedniju primjenu zahtjeva u pogledu primitaka od rada utvrđenih u članku 27. Delegirane uredbe MiFID II, kao i, s jedne strane, u odnosu na zahtjeve u pogledu sukoba interesa utvrđene u članku 16. stavku 3. i članku 23. Direktive MiFID II te u članku 34. Delegirane uredbe MiFID II u području primitaka od rada; te s druge strane, u odnosu na pravila poslovanja utvrđena u članku 24. stavcima 1. i 10. Direktive MiFID II. Osim toga, ovim se smjericama pojašnjava primjena zahtjeva u pogledu upravljanja u području primitaka od rada, na temelju članka 9. stavka 3. Direktive MiFID II.
8. ESMA očekuje da će ove smjernice promicati veću konvergenciju u tumačenju i pristupima nadzoru zahtjeva Direktive MiFID II u pogledu primitaka od rada, kao i zahtjeva Direktive MiFID II u pogledu sukoba interesa i poslovanja u području primitaka od rada, pri čemu se naglasak stavlja na nekoliko važnih pitanja, čime se poboljšava vrijednost postojećih standarda. ESMA pomaže osigurati usklađenost društava s regulatornim standardima i predviđa da će to dovesti do odgovarajućeg jačanja zaštite ulagatelja.
9. Smjernice ne odražavaju apsolutne obveze. Iz tog se razloga često koristi izraz „trebati”. Međutim, izrazi „morati” ili „biti obvezan” upotrebljavaju se pri opisivanju zahtjeva iz Direktive MiFID II ili Delegirane uredbe MiFID II.

IV. Obveze usklađivanja i izvješćivanja

Status smjernica

10. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe o ESMA-i, nadležna tijela i sudionici na financijskom tržištu moraju ulagati napore za usklađivanje s ovim smjernicama.
11. Nadležna tijela na koja se ove smjernice primjenjuju trebaju se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način ugrade u svoje nacionalne pravne ili nadzorne okvire, čak i kad se određene smjernice prvenstveno odnose na sudionike na financijskom tržištu. U tom slučaju nadležna tijela trebaju putem nadzora osigurati da se sudionici na financijskom tržištu pridržavaju smjernica.

Zahtjevi izvješćivanja

12. U roku od dva mjeseca od datuma objave smjernica na ESMA-inim službenim stranicama na svim službenim jezicima EU-a nadležna tijela na koja se ove smjernice primjenjuju moraju obavijestiti ESMA-u o tome i. jesu li usklađena sa smjernicama, ii. da nisu usklađena, no namjeravaju se uskladiti sa smjernicama ili iii. da nisu usklađena i ne namjeravaju se uskladiti sa smjernicama.
13. U slučaju neusklađenosti nadležna tijela moraju obavijestiti ESMA-u i o razlozima neusklađenosti sa smjernicama, i to u roku od dva mjeseca od objave smjernica na ESMA-inim službenim stranicama na svim službenim jezicima EU-a.
14. Obrazac za obavješćivanje dostupan je na ESMA-inim službenim stranicama. Nakon ispunjavanja obrazac se proslijeđuje ESMA-i.
15. Sudionici na financijskom tržištu nisu obvezni izvješćivati o usklađenosti s ovim smjernicama.

V. Smjernice o određenim aspektima zahtjeva Direktive MiFID II u pogledu primitaka od rada

V.I OSMIŠLJAVANJE POLITIKA I PRAKSI PRIMITAKA OD RADA

Relevantni propis: članak 16. stavak 3., članak 23. i članak 24. stavak 10. Direktive MiFID II te članci 27. i 34. Delegirane uredbe MiFID II

Smjernica 1

16. Pri osmišljavanju politika i praksi primitaka od rada u skladu sa zahtjevima na temelju članka 27. Delegirane uredbe MiFID II i, posebice, ondje gdje primitci od rada obuhvaćaju i promjenjive sastavnice, društva trebaju definirati odgovarajuće kriterije za usklađivanje interesa relevantnih osoba i društava s interesima klijenata. Takvi kriteriji kojima se usklađuju interesi relevantnih osoba i društava s interesima klijenata trebaju omogućiti društvima da procijene uspješnost relevantnih osoba.
17. Kako bi se to postiglo te u skladu s člankom 27. stavkom 4. Delegirane uredbe MiFID II, društva su obvezna uzeti u obzir kvalitativne kriterije koji potiču relevantne osobe da djeluju u najboljem interesu klijenta. Primjeri odgovarajućih kvalitativnih kriterija uključuju usklađenost s regulatornim zahtjevima poput pravila poslovanja (posebice preispitivanje primjerenosti instrumenata koje klijentima prodaju relevantne osobe, ako je primjereno) i internih postupaka, korektnog postupanja prema klijentima i zadovoljstva klijenata.
18. Kvalitativni kriteriji koje društva upotrebljavaju u svojim politikama i praksama primitaka od rada trebaju biti dostatno i jasno definirani i dokumentirani kako bi se osiguralo da se oni ne upotrebljavaju za neizravno ponovno uvođenje kvantitativnih komercijalnih kriterija koji mogu stvoriti sukobe interesa ili poticaje koji relevantne osobe mogu potaknuti da vlastite interese stave ispred interesa društva, na potencijalnu štetu bilo kojeg klijenta. Primjerice, ako društvo upotrebljava zadovoljstvo klijenta kao kvalitativni kriterij pri određivanju varijabilnog dijela primitka od rada relevantnih osoba, iz politike o primitcima od rada treba jasno proizlaziti na koji će način društvo mjeriti uspješnost osoblja u tom pogledu, pri čemu se u politici primitaka od rada moraju navesti svi podatci koji će se upotrebljavati, svi primjenjivi pragovi itd., kako bi se izbjeglo stvaranje nejasnog kriterija koji društvo može upotrijebiti da umjesto toga nagradi prodaju ili da radi pritisak na prodajno osoblje da prodaje određene proizvode (iako se u politici primitaka od rada ti kvantitativni komercijalni kriteriji ne bi navodili kao pokazatelji uspješnosti).
19. U pogledu kvantitativnih kriterija, društva trebaju uzeti u obzir kriterije koji ne stvaraju sukobe interesa ili poticaje koji relevantne osobe mogu potaknuti da vlastite interese ili interese svojeg društva stave na prvo mjesto, na potencijalnu štetu bilo kojeg klijenta. Na primjer, društva mogu osoblju dodijeliti prodajne ciljeve, pod uvjetom da se tim komercijalnim ciljevima prodajno osoblje ne potiče da preporučuje samo određene proizvode suprotno najboljim interesima klijenata (na primjer, proizvode grupe ili one koji su najisplativiji društvu ili grupi) te pod uvjetom da se svi preostali sukobi interesa

propisno ublaže upotrebom drugih jednako ponderiranih kriterija kao što je uspješnost osoblja u odnosu na zahtjeve u pogledu primjerenosti ili zadovoljstva klijenata.

20. Ponderi dodijeljeni kriterijima koji se upotrebljavaju za određivanje primitaka od rada ne bi smjeli biti takvi da neke kriterije, posebice kvalitativne, prikazuju kao beznačajne ili takvi da drugim kriterijima, posebice kvantitativnim komercijalnim kriterijima, daju previše važnosti.
21. Pri osmišljavanju politika i praksi primitaka od rada u skladu sa zahtjevima iz članka 27. Delegirane uredbe MiFID II, društva trebaju uzeti u obzir sve relevantne čimbenike kao što su, među ostalim, uloga koju obavljaju relevantne osobe, vrsta ponuđenih proizvoda te metode distribucije (npr. uz savjet ili bez savjeta, licem u lice ili putem telekomunikacije / elektroničke komunikacije), kako bi se spriječili potencijalni rizici u pogledu poslovanja i sukoba interesa koji bi mogli negativno utjecati na interese njihovih klijenata te kako bi se osiguralo da društvo na odgovarajući način upravlja svim preostalim povezanim rizicima.
22. Ne dovodeći u pitanje zahtjev iz drugog podstavka članka 27. stavka 4. Delegirane uredbe MiFID II, usvojene politike i prakse primitaka od rada trebaju omogućiti upotrebu fleksibilne politike varijabilnih primitaka od rada, uključujući, ako je to primjereno, mogućnost da se uopće ne isplaćuju varijabilni primitci od rada.⁶
23. U pogledu varijabilnih primitaka od rada, društva trebaju izbjegavati postavljanje ciljeva uspješnosti koji bi relevantne osobe mogli potaknuti da usvoje ponašanja usmjerena na kratkoročne dobitke kako bi dosegli relevantne pragove, kao što su „ciljevi sve ili ništa” ako bi takvi ciljevi mogli stvoriti sukob interesa ili naštetiti interesima klijenata. Društva trebaju dati prednost politikama i praksama primitaka od rada u kojima se isplaćeni varijabilni dio primitaka od rada računa i dodjeljuje na linearnoj osnovi ili u kojima varijabilni dio ovisi o nekoliko ciljeva uspješnosti postavljenih na različitim razinama te kojima se daju prava na različite iznose ili, poželjno, različite stope varijabilnih primitaka od rada.
24. Pri osmišljavanju i primjeni svojih politika primitaka od rada, društva trebaju uzeti u obzir moguće sukobe interesa ili rizike od ugrožavanja interesa klijenata koji proizlaze iz ciljeva unakrsne prodaje koji su postavljeni relevantnim osobama. Na primjer, posebnu pozornost treba posvetiti situacijama u kojima bi se relevantne osobe moglo potaknuti da klijentu odobre bolje uvjete hipotekarnog kredita pod uvjetom da taj klijent kupi specifični financijski instrument koji je dio prodajnih ciljeva relevantnih osoba.
25. U svjetlu šire definicije primitaka od rada navedene u Delegiranoj uredbi MiFID II, politikama i praksama društava u pogledu primitaka od rada također se treba osigurati da kriteriji za povećanja plaće i promaknuća ispunjavaju zahtjeve Direktive MiFID II u pogledu primitaka od rada. Na primjer, sustavi društava za upravljanje napredovanjem u karijeri ne bi se smjeli upotrebljavati za ponovno uvođenje kvantitativnih komercijalnih kriterija o kojima može ovisiti napredovanje relevantnih osoba u karijeri te koji mogu

⁶ Pri određivanju primitaka od rada za vezane zastupnike, društva mogu uzeti u obzir poseban status vezanih zastupnika (obično kao samozaposleni komercijalni zastupnici) i njihove nacionalne posebnosti.

utjecati na njihove (fiksne i/ili varijabilne) primitke od rada, ako bi to moglo stvoriti sukobe interesa koji bi te relevantne osobe mogli potaknuti da djeluju suprotno interesima klijenata svojeg društva.

26. Ne dovodeći u pitanje opća načela nacionalnog ugovornog ili radnog prava, društva trebaju razmotriti uključivanje kriterija naknadne prilagodbe varijabilnih primitaka od rada u svoje politike i prakse primitaka od rada kako bi relevantne osobe dodatno odvratila od zanemarivanja interesa klijenata ili davanja prednosti vlastitim interesima (na primjer, ulaganjem u proizvode s većim kratkoročnim povratima ulaganja, ali koji predstavljaju veći dugoročni rizik ili koji nisu primjereni za klijentovo razdoblje ulaganja) kako bi ispunili kratkoročne ciljeve uspješnosti. Kriteriji naknadne prilagodbe trebaju omogućiti društvima da interese društva i relevantnih osoba dodatno usklade s interesima klijenata tako što će prilagoditi varijabilni dio primitaka od rada u slučaju pojave neprimjerenog ponašanja nakon dodjele ili isplate primitaka od rada. Kako bi takvi kriteriji bili učinkoviti, društva trebaju razmotriti, ovisno o prirodi, opsegu i složenosti svojih aktivnosti, uključivanje odgovarajućih mehanizama naknadne prilagodbe u svoje politike i prakse primitaka od rada, kao što je primjena malusa (tj. umanjenja vrijednosti cijelog ili dijela odgođenih varijabilnih primitaka od rada na temelju naknadne prilagodbe za rizike prije nego što bude prenesen) i povratak primitka od rada (tj. povrat vlasništva nad iznosom varijabilnih primitaka isplaćeni u prošlosti ili koji su već preneseni instituciji pod određenim uvjetima).
27. Mehanizme naknadne prilagodbe navedene u prethodnoj točki trebaju potaknuti relevantni događaji koji utječu na usklađenost društva ili relevantnih osoba s primjenjivim odredbama Direktive MiFID II i njezinih delegiranih akata kojima je cilj korektno postupanje prema klijentima te kvaliteta usluga pruženih klijentima. Relevantni događaji koji utječu na usklađenost društva ili relevantnih osoba s primjenjivim propisima ne bi smjeli biti ograničeni na one koji su povod za nadzorne mjere, kazne ili mjere ograničavanja, nego treba uzeti u obzir potvrđena kršenja ili povrede. Mehanizme naknadne prilagodbe treba primijeniti na relevantne osobe koje su izravno sudjelovale u povredama dužnosti, ali društva ujedno trebaju razmotriti bi li ih također bilo prikladno primijeniti na veću skupinu, primjerice na relevantne osobe čije odgovornosti uključuju područja u kojima je došlo do relevantnih događaja.
28. Pri primjeni mehanizama naknadne prilagodbe treba uzeti u obzir težinu svih propusta ili povreda dužnosti koji idu na štetu interesa klijenata.
29. Kako bi mehanizmi naknadne prilagodbe bili smisleni, društva trebaju razmotriti isplatu dijela varijabilnih primitaka od rada unaprijed, a dijela s odgodom, uz odgovarajuću ravnotežu između dijela koji se isplaćuje unaprijed i dijela koji se isplaćuje s odgodom te na temelju odgovarajućeg rasporeda odgode koji omogućava usklađivanje interesa relevantnih osoba i društva s interesima klijenata.
30. Nadalje, društva trebaju donijeti i održavati mjere koje im omogućuju da prepoznaju situacije u kojima relevantna osoba djeluje suprotno interesima klijenta te da poduzmu korektivne mjere.
31. Relevantne osobe potrebno je na samom početku jasno obavijestiti o kriterijima koji će se upotrebljavati za određivanje iznosa njihovih primitaka od rada, ponderu

dodijeljenom svakom kriteriju te posljedicama neispunjavanja jednoga od njih te o koracima i vremenu ocjene njihove uspješnosti. Kriteriji koje društva upotrebljavaju za procjenu uspješnosti relevantnih osoba trebaju biti dostupni, razumljivi i dokumentirani.

32. Društva trebaju izbjegavati izradu nepotrebno složenih politika i praksi (kao što su kombinacije različitih politika i praksi ili višestruke ili višeslojne sheme, koje povećavaju rizik od toga da se relevantne osobe ne ponašaju u najboljem interesu klijenata te da uspostavljene kontrole ne budu jednako učinkovite u prepoznavanju rizika od nanošenja štete klijentu). To potencijalno može dovesti do nedosljednih pristupa i omesti ispravno poznavanje ili kontrolu politika unutar funkcije praćenje usklađenosti. U Prilogu ovim smjernicama navedeni su opisni primjeri politika i praksi primitaka od rada koje stvaraju rizike kojima bi moglo biti teško upravljati zbog njihove složenosti te koje pružaju snažne poticaje za prodaju specifičnih proizvoda.
33. Društva trebaju osigurati da se prilikom donošenja organizacijskih mjera u pogledu uvođenja novih proizvoda ili usluga na odgovarajući način uzimaju u obzir politike i prakse društava u pogledu primitaka od rada, kao i rizici koje takvi proizvodi ili usluge mogu predstavljati. Konkretno, prije uvođenja novog proizvoda, društva trebaju procijeniti jesu li značajke primitaka od rada povezane s distribucijom tog proizvoda u skladu s politikama i praksama društva u pogledu primitaka od rada te ne predstavljaju li zbog toga poslovne rizike u pogledu poslovanja i sukoba interesa. Taj proces društva trebaju prikladno dokumentirati.
34. Kako bi se izbjegli sukobi interesa u odnosu na njihovu ulogu u osmišljavanju i/ili nadzoru politika i praksi društva u pogledu primitaka od rada, osmišljavanju politika i praksi primitaka od rada primjenjivih na kontrolne funkcije (funkcije upravljanja rizikom i funkcije unutarnje revizije, ako su uspostavljene)⁷, upravljačko tijelo i više rukovodstvo društva ne bi smjeli dovesti u pitanje svoju objektivnost i neovisnost.
35. Kao takvi, primitci od rada osoblja na kontrolnim funkcijama trebaju se temeljiti na ciljevima povezanim s tom funkcijom. Osim toga, varijabilni dio primitaka od rada osoblja na kontrolnim funkcijama, ako postoje, ne bi smio biti povezan s kvantitativnom komercijalnom uspješnošću relevantnih osoba čije je primitke od rada to osoblje zaduženo osmisлити i/ili kontrolirati. U slučajevima u kojima primitci od rada osoblja na kontrolnim funkcijama uključuju komponentu utemeljenu na komercijalnoj uspješnosti društva (npr. prodajni volumen), rizik od sukoba interesa mogao bi se povećati te ga je potrebno propisno riješiti primjenom odgovarajućih kvalitativnih kriterija uspješnosti ili prilagodbe.
36. U slučajevima u kojima je društvima dopušteno kombiniranje funkcija unutarnje kontrole s operativnim funkcijama, ona i dalje podliježu svojim obvezama iz Direktive MiFID II u pogledu sukoba interesa i poslovanja. Politikama i praksama primitaka od rada koje se na njih primjenjuju svejedno treba dopustiti da te funkcije unutarnje kontrole ostanu učinkovite (kao što je određeno u članku 22. stavku 4. Delegirane uredbe MiFID II za funkciju praćenja usklađenosti).

⁷ Članak 22. stavak 3. točka (e) Delegirane uredbe MiFID II primjenjuje se u pogledu funkcije praćenja usklađenosti.

37. Društva također trebaju osigurati da struktura primitaka od rada članova upravljačkog tijela i višeg rukovodstva društva, kao i kriteriji koji se upotrebljavaju za procjenu uspješnosti, ne stvaraju sukobe interesa ili poticaje koji bi članove upravljačkog tijela ili višeg rukovodstva društva ili relevantne osobe u društvu mogli navesti da prednost daju vlastitim interesima ili interesima društva na moguću štetu bilo kojeg klijenta.

38. Politike i prakse primitaka od rada primjenjive na relevantne osobe (uključujući one koji se bave kopiranjem trgovanja, ako je to primjenjivo) koje nisu zaposlenici društva, ali su svejedno obuhvaćene zahtjevima Direktive MiFID II u pogledu primitaka od rada jer su:

- i) fizička osoba čije su usluge stavljene na raspolaganje i pod kontrolu društva ili njegova vezanog zastupnika i koja je uključena u pružanje investicijskih usluga i provedbu aktivnosti društva⁸; ili
- ii) fizička osoba koja je izravno uključena u pružanje usluga društvu ili njegovu vezanom zastupniku na temelju sporazuma o izdvajanju poslovnih procesa, a u svrhu pružanja investicijskih usluga i aktivnosti društva⁹,

također trebaju biti u skladu sa zahtjevima Direktive MiFID II u pogledu primitaka od rada i ovim smjernicama.

39. Primjeri dobre prakse:

- a. Referentne vrijednosti koje su upotrijebljene u izračunu varijabilnih primitaka od rada relevantnih osoba zajedničke su svim prodanim proizvodima.
- b. U slučaju otvorenog ulaganja bez roka ulaganja, isplata primitaka od rada odgađa se na određen broj godina ili do unovčenja proizvoda.

40. Primjeri loše prakse:

- a. Društvo je savjetnicima počelo nuditi specifične dodatne primitke od rada kako bi klijente potaknuli da se prijave za nove proizvode fonda u kojima društvo ima posebne interese. To često uključuje obvezu relevantne osobe da klijentima preporuči prodaju proizvoda za koje bi im inače savjetovali da ih zadrže, a kako bi mogli uložiti u te nove proizvode.
- b. Rukovoditelji i osoblje dobivaju velik bonus povezan sa specifičnim proizvodom. Posljedično, savjetnici društva preporučuju taj specifični proizvod neovisno o primjerenosti tog proizvoda za klijente kojima se obraćaju.¹⁰ Zanimaraju se upozorenja funkcije upravljanja rizicima jer investicijski proizvodi generiraju veći povrat ulaganja za društvo. Kada se ostvare prepoznati rizici, proizvodi su već prodani, a bonusi već isplaćeni.

⁸ Članak 2. stavak 1. točka (c) Delegirane uredbe MiFID II

⁹ Članak 2. stavak 1. točka (d) Delegirane uredbe MiFID II

¹⁰ U tom slučaju, društvo bi prekršilo i primjenjive zahtjeve primjerenosti.

- c. Varijabilni dio ukupnih primitaka od rada temelji se isključivo na prodajnom volumenu te povećava fokus relevantne osobe na kratkoročnu dobit, umjesto na najbolje interese klijenta.
- d. Relevantne osobe počinju često kupovati i prodavati financijske instrumente u portfelju klijenta kako bi zaradile dodatne primitke od rada, ne uzimajući u obzir primjerenost takve aktivnosti za klijenta. Isto tako, umjesto da razmotre primjerenost proizvoda za klijenta, relevantne se osobe fokusiraju na prodaju proizvoda koji imaju kratak investicijski rok kako bi zaradile primitke od rada ponovnim investiranjem u proizvod nakon kratkog vremenskog razdoblja.
- e. Povrede odredaba Direktive MiFID II i njezinih delegiranih akata koje nanose štetu interesima klijenata prepoznaju nadležna tijela koja nadziru društvo, ali se društvu ne nameću financijske sankcije jer je neusklađenost u međuvremenu ispravljena. Društvo odlučuje dodijeliti maksimalni fiksni i varijabilni dio godišnjih primitaka od rada svojim članovima uprave na temelju ispunjavanja drugih kriterija; na taj način ne snose se posljedice zbog neusklađenosti društva s regulatornim obvezama te zbog uloge članova uprave u tome.

V.II UPRAVLJANJE

Relevantni propis: članak 9. stavak 3. Direktive MiFID II i članak 27. stavak 3. Delegirane uredbe MiFID II

Smjernica 2

- 41. Uz periodično preispitivanje pisane politike primitaka od rada¹¹, društva je također trebaju preispitati nakon svake relevantne i značajne izmjene poslovnih aktivnosti ili strukture. U slučajevima u kojima preispitivanje pokaže da politika primitaka od rada ne djeluje kako je predviđeno ili da postoji preostali rizik od nanošenja štete klijentima društva koji proizlazi iz te politike (jasno vidljiv ili ne), politiku primitaka od rada potrebno je pravodobno i učinkovito izmijeniti.
- 42. Propisno dokumentiranje politike primitaka od rada te procesa i postupaka donošenja odluka koje su dovele do odobravanja ili izmjene te politike treba provoditi na jasan i transparentan način te dokumentacija treba biti dostupna upravljačkom tijelu i višem rukovodstvu, kao i drugim kontrolnim funkcijama uključenima u osmišljavanje, praćenje i/ili preispitivanje politike i postupaka primitaka od rada.
- 43. Društva trebaju osigurati da funkcije praćenja usklađenosti imaju pristup svim relevantnim dokumentima i informacijama koji im omogućavaju da svoje dužnosti obavljaju u skladu s člankom 22. stavkom 3. točkom (a) u vezi s politikama i praksama primitaka od rada koje se odnose na relevantne osobe, uključujući članove upravljačkog tijela i više rukovodstvo, na odgovarajući i neovisan način.

¹¹ U skladu s člankom 9. stavkom 3. Direktive MiFID II te člankom 27. stavkom 3. Delegirane uredbe MiFID II.

44. Društva također trebaju osigurati da njihovo upravljačko tijelo, nakon savjetovanja s funkcijom praćenja usklađenosti, odobri sve značajne izmjene politike društva u pogledu primitaka od rada.
45. Ovisno o veličini društva i složenosti njegova poslovnog modela te o investicijskim uslugama i aktivnostima koje pruža, preispitivanje politike primitaka od rada može zahtijevati i uključivanje drugih kontrolnih funkcija (kao što je funkcija upravljanja rizicima i/ili funkcija unutarnje revizije) kako bi se osigurala upotreba odgovarajućih kriterija uspješnosti i prilagodbe rizika.
46. Više rukovodstvo odgovorno je i treba zadržati konačnu odgovornost za svakodnevnu primjenu politike primitaka od rada te za praćenje rizika u pogledu usklađenosti koji su povezani s tom politikom.
47. Društva trebaju osigurati da imaju prikladne i transparentne kanale izvješćivanja uspostavljene u cijelom društvu ili grupi, koji pomažu u eskaliranju problema koji uključuju rizik neusklađenosti sa zahtjevima Direktive MiFID II o primitcima od rada, sukobima interesa te poslovanju.

V.III KONTROLA RIZIKA POVEZANIH S POLITIKAMA I PRAKSAMA PRIMITAKA OD RADA

Relevantni propis: članak 9. stavak 3. Direktive MiFID II i članak 27. stavak 3. Delegirane uredbe MiFID II

Smjernica 3

48. Društva trebaju uspostaviti odgovarajuće kontrole za procjenu usklađenosti sa svojim politikama i praksama primitaka od rada te radi osiguravanja da one isporučuju predviđene rezultate. Kontrole je potrebno primijeniti u cijelom društvu te ih je potrebno periodički preispitivati. Te kontrole trebaju uključivati procjenu kvalitete usluge pružene klijentima – na primjer, praćenje poziva u telefonskoj prodaji, ispitivanje uzoraka savjeta i portfelja klijenata radi provjere primjerenosti ili periodička provjera druge dokumentacije klijenata.
49. Za učinkovitu provedbu tih kontrola na način utemeljen na riziku, društva trebaju upotrijebiti širok raspon informacija o praćenju kvalitete poslovanja i prodajnim uzorcima, uključujući analizu trendova i temeljnih uzroka, kako bi se prepoznala područja s povećanim rizikom te kako bi se podržao pristup praćenju prodaje utemeljen na riziku, s posebnim fokusom na iznimno uspješne relevantne osobe (na primjer, u vezi s prodajom).
50. Društva trebaju osigurati da su rezultati takvih analiza i kontrola jasno dokumentirani te da su priopćeni višem rukovodstvu, zajedno s prijedlozima za korektivne radnje, ako je potrebno. Funkcija praćenja usklađenosti također treba pomoći višem rukovodstvu u učinkovitom praćenju rizika u pogledu usklađenosti koji su povezani s politikom društva u pogledu primitaka od rada (također na temelju naknadnih kontrola provedenih u skladu s ovom smjernicom). U slučajevima u kojima kao rezultat specifičnih značajki politika i praksi primitaka od rada može nastati potencijalna ili stvarna šteta za klijenta,

društva trebaju poduzeti odgovarajuće korake za upravljanje mogućim rizicima u pogledu poslovanja i sukoba interesa pregledom i/ili izmjenama tih specifičnih značajki i postavljanjem odgovarajućih mehanizama kontrole i izvješćivanja za poduzimanje odgovarajućih radnji za ublažavanje mogućeg rizika u pogledu poslovanja i rizika od sukoba interesa.

51. Pri izdvajanju pružanja investicijskih usluga društva trebaju imati na umu najbolje interese klijenta. U slučajevima u kojima društvo želi angažirati drugo društvo za pružanje usluga, treba provjeriti je li pristup koji se primjenjuje u politikama i praksama drugog društva u pogledu primitaka od rada u skladu s ovim smjernicama. Osim toga, društva trebaju izbjegavati uspostavljanje suviše kompliciranih struktura izdvajanja poslovnih procesa ili distribucije (uključujući upotrebom vezanih zastupnika) u slučajevima u kojima je zbog politika ili praksi primitaka od rada primjenjivih na takve strukture društvu teško pratiti rizike u pogledu usklađenosti s ovim smjernicama te s politikama i postupcima u pogledu sukoba interesa i poslovanja u području primitaka od rada ili u slučajevima u kojima one povećavaju rizik od štete za interese klijenata.

52. Društva trebaju osigurati redovitu procjenu toga bilježe li alati za upravljanje informacijama koje upotrebljavaju na odgovarajući način kvalitativne podatke potrebne za utvrđivanje varijabilnih primitaka od rada koji se isplaćuju relevantnim osobama.

53. Primjeri dobre prakse:

- a. Kako bi procijenilo prikladnost svojih shema poticaja, društvo uspostavlja program kontaktiranja s uzorkom klijenata ubrzo nakon dovršetka prodaje, koji podrazumijeva proces prodaje licem u lice u kojem nije moguće pratiti snimljene telefonske prodajne razgovore, kako bi se testiralo je li se prodavač ponio iskreno, korektno i profesionalno, u skladu s najboljim interesima klijenta.
- b. Osobe koje najviše zarađuju te su najuspješnije smatraju se osobama od potencijalno većeg rizika te su stoga pod dodatnom kontrolom; informacije kao što su prethodni rezultati u pogledu usklađenosti, pritužbe ili otkazivanja koriste se za izravnu provjeru usklađenosti. Rezultati imaju učinak na osmišljavanje/preispitivanje politike i praksi primitaka od rada.

54. Primjer loše prakse:

- a. Društvo se uglavnom oslanja na kvantitativne komercijalne podatke kao kriterije za procjenu varijabilnih primitaka od rada.
- b. Više rukovodstvo odredilo je različite strateške ciljeve za društvo koje je potrebno ispuniti u određenoj godini. Čini se da su svi ciljevi usmjereni isključivo na financijske ili komercijalne aspekte, ne uzimajući u obzir potencijalnu štetu po klijente društva. Politika primitaka od rada bit će u skladu s tim strateškim ciljevima te će stoga imati snažan kratkoročni financijski i komercijalni fokus.
- c. Unatoč dužnoj pažnji pri osmišljavanju i procjenjivanju politika i praksi primitaka od rada, neke politike i prakse i dalje uzrokuju štetu za klijenta, stvarajući rizike koje je potrebno prepoznati i ublažiti.

d. Za distribuciju svojih proizvoda društvo se oslanja na višerazinsku prodajnu mrežu koja se isključivo sastoji od osoblja ili distributera trećih strana kojima se primitci od rada isplaćuju na temelju volumena transakcija klijenata koje su izravno sami doveli te na temelju njihova rangiranja u prodajnoj strukturi društva, uz učinak poluge ovisno o broju nižih distribucijskih razina te broja distributera na svakoj razini.¹² Takve prodajne strukture, zajedno s prethodno opisanim politikama i praksama primitaka od rada, društvu mogu otežati praćenje rizika u pogledu usklađenosti s ovim smjernicama za svaku razinu (pogotovo za najudaljeniju) te za cijelu strukturu.

55. U prilogu ovim smjernicama navedeni su ilustrativni primjeri politika i praksi primitaka od rada koje bi stvorile snažne poticaje za prodaju specifičnih proizvoda te za koje bi društva stoga teško dokazala usklađenost sa zahtjevima MiFID-a. Pri osmišljavanju i primjeni svojih politika i praksi primitaka od rada društva trebaju uzeti u obzir rizike u pogledu poslovanja i sukoba interesa povezane s ovakvim primjerima.

¹² U takvim prodajnim strukturama, višerazinske skupine pojedinaca koordinira drugi pojedinac koji se naziva „nadzornik” ili „voditelj” te koji je zadužen za pružanje potpore, obuku, koordinaciju i nadziranje strukture. Ti nadzornici ili voditelji također imaju zadatak regrutirati druge pojedince.

VI. Prilog – Ilustrativni primjeri politika i praksi primitaka od rada koje stvaraju sukobe kojima bi moglo biti teško upravljati

1. Neke značajke primitaka od rada (na primjer, temelj za isplatu, provođenje natjecanja na temelju uspješnosti među relevantnim osobama) sadrže veći rizik od potencijalne štete za klijente nego neke druge (posebice značajke koje su možda osmišljene kako bi utjecale na ponašanje relevantnih osoba, pogotovo prodajnog osoblja). Primjeri visokorizičnih politika i praksi primitaka od rada kojima će općenito biti teško upravljati i kod kojih bi društvu bilo teško dokazati usklađenost s Direktivom MiFID II uključuju:
 2. Poticaje koji bi mogli utjecati na relevantne osobe da prodaju ili „nameću” jedan proizvod ili kategoriju proizvoda umjesto drugih ili da nepotrebno/neprijmjereno kupuju ili prodaju u ime ulagatelja: pogotovo situacije u kojima društvo uvodi novi proizvod ili nameće specifični proizvod (npr. proizvod mjeseca ili „proizvode kuće”) te potiče relevantne osobe da prodaju taj specifični proizvod. U slučajevima u kojima su poticaji različiti za različite vrste proizvoda, postoji veći rizik da će relevantne osobe davati prednost prodaji proizvoda koji rezultira višim primitcima od rada u odnosu na druge proizvode, bez prikladnog razmatranja što je u najboljem interesu klijenta.
 - a. Primjer: Društvo ima politike i prakse primitaka od rada povezane s prodajom pojedinačnih proizvoda, u kojima relevantna osoba prima različite razine poticaja ovisno o specifičnom proizvodu ili kategoriji proizvoda koje prodaje.
 - b. Primjer: Društvo ima politike i prakse primitaka od rada povezane s prodajom pojedinačnih proizvoda, u kojima relevantna osoba prima jednaku razinu poticaja za cijeli asortiman proizvoda. Međutim, u određenim ograničenim razdobljima, kako bi se uskladilo s promotivnim ili marketinškim aktivnostima, društvo povećava poticaj koji se isplaćuje za prodaju određenih proizvoda.
 - c. Primjer: Poticaji koji bi mogli utjecati na relevantne osobe (koje, primjerice, mogu primiti primitke od rada isključivo na temelju provizije) da prodaju uzajamne investicijske fondove umjesto investicijskih fondova – u slučajevima u kojima oba proizvoda mogu biti jednako primjerena za klijente – jer se za prodaju uzajamnih fondova plaća znatno viša provizija.
3. Neprikladni zahtjevi koji utječu na isplatu poticaja: politike i prakse primitaka od rada koje uključuju, na primjer, uvjet ispunjavanja kvote minimalnih razina prodaje za cijeli asortiman proizvoda kako bi se zaradio bilo koji bonus vjerojatno neće biti kompatibilan s obvezom djelovanja u najboljem interesu klijenta. Uvjeti koji moraju biti ispunjeni prije isplate poticaja mogu utjecati na to da relevantne osobe prodaju na neodgovarajući način. Na primjer, u slučajevima u kojima nije moguće zaraditi bonus na prodaju ako se ne postigne minimalna ciljna vrijednost za svaki od više različitih vrsta proizvoda, to može utjecati na to preporučuju li se primjereni proizvodi. Još je jedan primjer kada se smanji zarađeni bonus ili poticaj jer nije ispunjena sekundarna ciljna vrijednost ili prag.

- a. Primjer: Društvo ima relevantne osobe koje prodaju asortiman proizvoda koji zadovoljavaju različite potrebe klijenata, a asortiman proizvoda podijeljen je u tri „kategorije” na temelju vrste potrebe klijenata. Relevantne osobe mogu ostvariti pravo na isplatu poticaja za svaki prodani proizvod, međutim, na kraju svakog mjesečnog razdoblja poticaji se ne isplaćuju ako nisu dosegнули barem 50 % prodajnog cilja utvrđenog za svaku „kategoriju”.
- b. Primjer: Društvo prodaje proizvode s različitim fakultativnim dodatnim značajkama. Relevantnoj osobi isplaćuju se poticaji za cjelokupnu prodaju, uz dodatnu isplatu ako klijent kupi dodatnu značajku. Međutim, na kraju svakog mjesečnog razdoblja poticaj se ne isplaćuje ako osoba nije ispunila stopu prodora od barem 50 % prodanih proizvoda s dodatnom značajkom.
4. Varijabilne plaće kod kojih dogovori utječu na osnovnu plaću relevantnih osoba (povećavajući je ili smanjujući) na temelju uspješnosti kad je riječ o prodajnim ciljevima: u takvim slučajevima cijela plaća relevantne osobe u biti može postati varijabilni primitak od rada.
- a. Primjer: Društvo će značajno smanjiti osnovnu plaću relevantne osobe ako ta osoba ne ispunji određene prodajne ciljeve. Stoga postoji rizik da će ta osoba neprikladno prodavati kako bi izbjegla takav ishod. Osim toga, relevantne osobe mogu biti visokomotivirane za prodaju mogućnostima povećanja svoje osnovne plaće i pripadajućih povlastica.
5. Politike i prakse primitaka od rada koje stvaraju nerazmjerni povrat za marginalnu prodaju: ako relevantne osobe moraju postići minimalnu razinu prodaje prije nego što steknu pravo na isplatu poticaja ili povećanje poticaja, povećava se rizik. Još su jedan primjer sheme koje uključuju „akcelerator”, pri čemu se prelaskom praga povećava iznos zarađenog bonusa. U nekim se slučajevima poticaji isplaćuju unatrag, na temelju svih prodaja, a ne samo onih iznad praga, što relevantnoj osobi potencijalno daje značajan poticaj da proda određene proizvode u posebnim uvjetima.
- a. Primjer: Društvo ubrzano isplaćuje poticaje relevantnim osobama za svaki prodani proizvod tijekom tromjesečja, kako slijedi:
- 0 – 80 % ciljne vrijednosti nema isplate
 - 80 – 90 % ciljne vrijednosti 50 EUR po prodaji
 - 91 – 100 % ciljne vrijednosti 75 EUR po prodaji
 - 101 – 120 % ciljne vrijednosti 100 EUR po prodaji
 - > 120 % ciljne vrijednosti 125 EUR po prodaji
- Taj se primjer može primijeniti i kada relevantna osoba primi povećani udio provizije ili generiranog prihoda.

- b. Primjer: Društvo ima istu akceleriranu ljestvicu kao i društvo u gornjem primjeru, ali povećanje isplata po prodaji primjenjuje se unatrag na sve prodaje u tromjesečju, npr. nakon prelaska 91 % ciljne vrijednosti, prava na isplatu poticaja stečena do tog dana u iznosu od 50 EUR po prodaji povećavaju se na 75 EUR po prodaji. Time se stvara niz „rubnih” točaka, pri čemu jedna dodatna prodaja potrebna za dostizanje višeg raspona ciljne vrijednosti uzrokuje nerazmjerno povećanje isplate poticaja.

VII. Korelacijska tablica za usporedbu novog nacrt smjernica i smjernica iz 2013.

Nove smjernice	Smjernice iz 2013.
Osmišljavanje politika i praksi primitaka od rada Smjernica 1	V.I Upravljanje i osmišljavanje politika i praksi primitaka od rada u kontekstu zahtjeva MiFID-a s obzirom na poslovanje i sukobe interesa
Upravljanje Smjernica 2	
Kontrola rizika koje stvaraju politike i prakse primitaka od rada Smjernica 3	V.II. Kontrola rizika koje stvaraju politike i prakse primitaka od rada
Nije primjenjivo	V.III. Smjernica o ulozi nadzornih tijela u nadzoru i provedbi politika i praksi primitaka od rada